

Produktivitetsrådet

Produktivitets seminar
18. januar 2018

Carl-Johan Dalgaard

Vismændenes rolle som produktivetsråd

Er mere produktivitet altid godt?

- Produktivitet er altafgørende for den langsigtede velstandsudvikling
 - Men hensyn til fx sundhed, miljø og fordelingspolitiske præferencer bør tillades at svække produktiviteten
 - Og hensigtsmæssige udbudsreformer, der øger beskæftigelsen, kan sænke produktiviteten
- Vismændenes mandat er at komme med forslag, der kan øge produktiviteten. Det tolker vi som som
 - Identificer markeds- og politikfejl
 - Anvis værktøjer og klargør afvejninger overfor offentlighed og beslutningstagere
- Med andre ord: Vismændenes opgave er at hjælpe beslutningstagerne til at få det optimale ud af ressourcerne *givet* de politiske målsætninger og hensyn

Produktivitetsrapport 2017

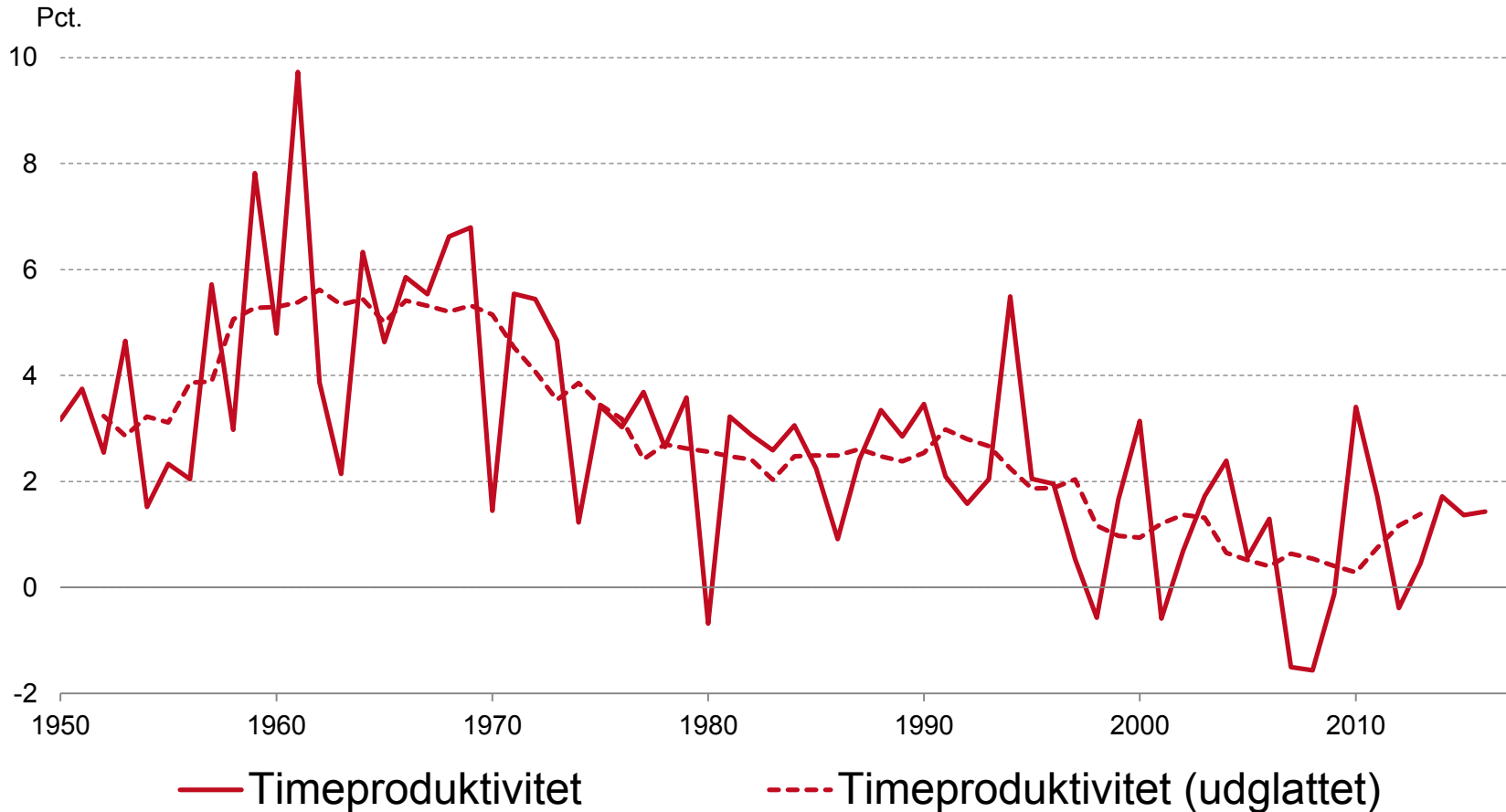
Indholdet i dag

1. Det makroøkonomiske billede
2. En mikrobaseret analyse af virksomhedernes produktivitsudvikling
3. Konklusioner og anbefalinger

DET MAKROØKONOMISKE BILLEDE

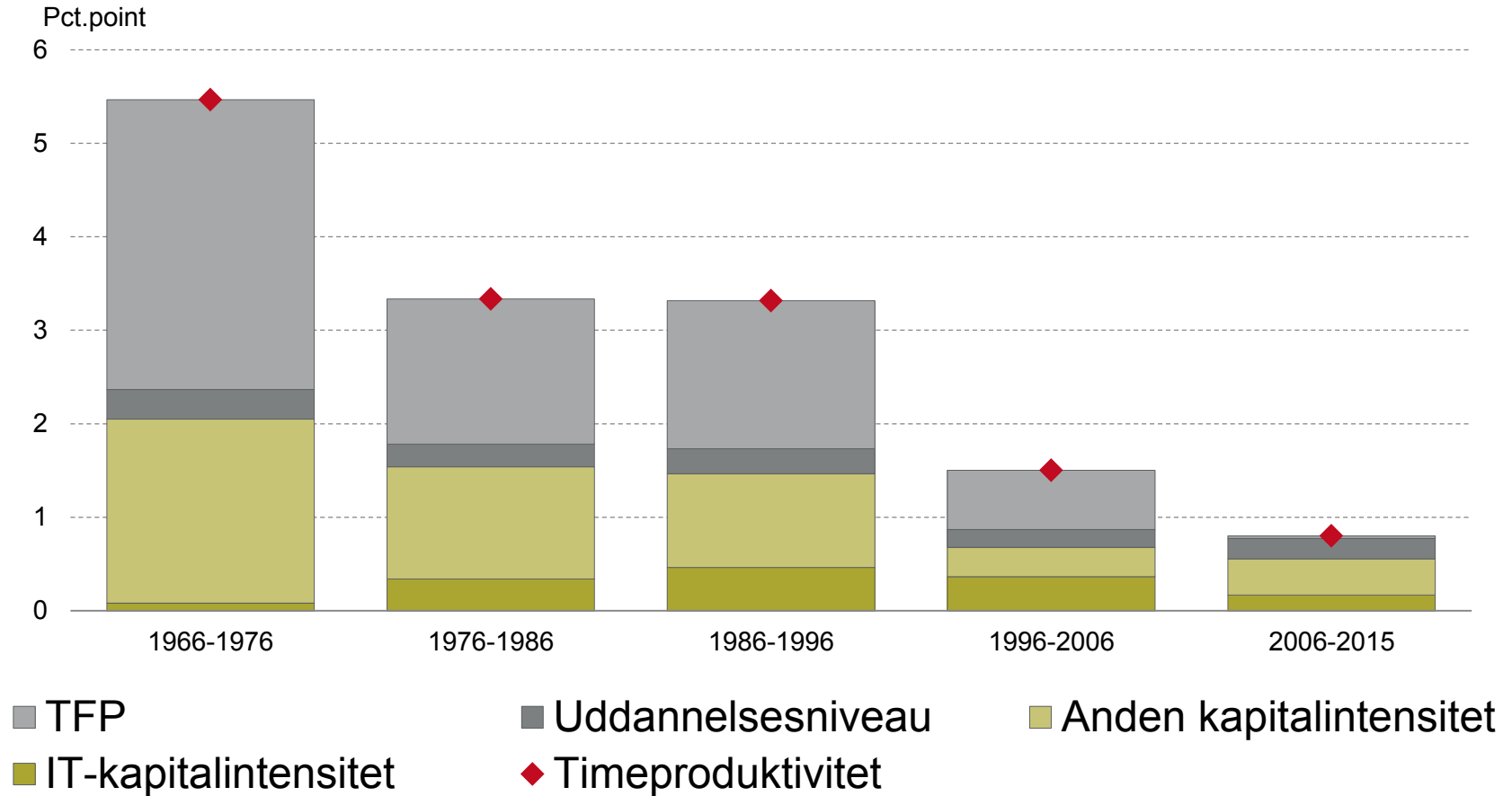
Timeproduktivitetsvækst i hele økonomien

Lav produktivitetsvækst i en årrække

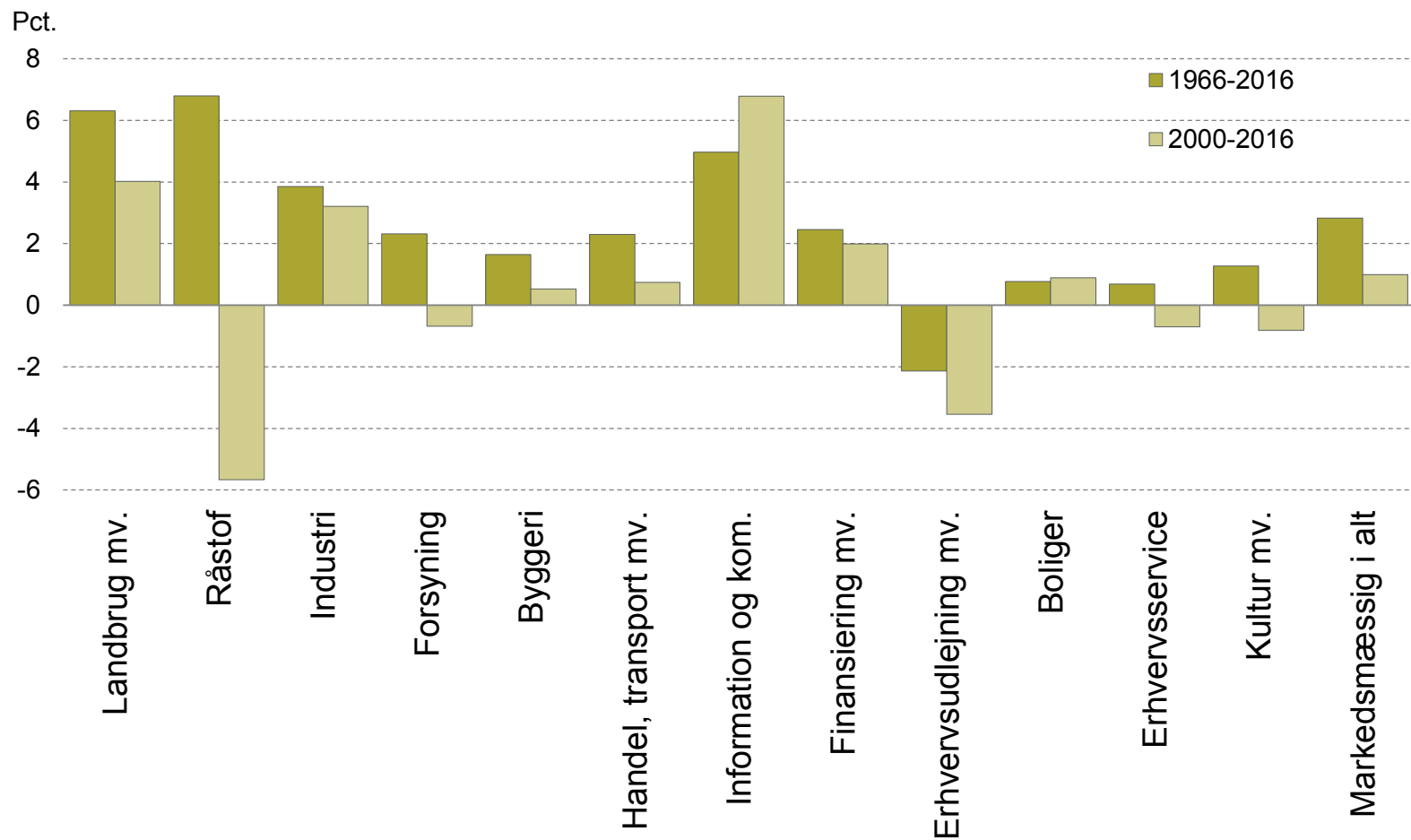
Vækstregnskab

Lavere TFP-vækst en væsentlig forklaring

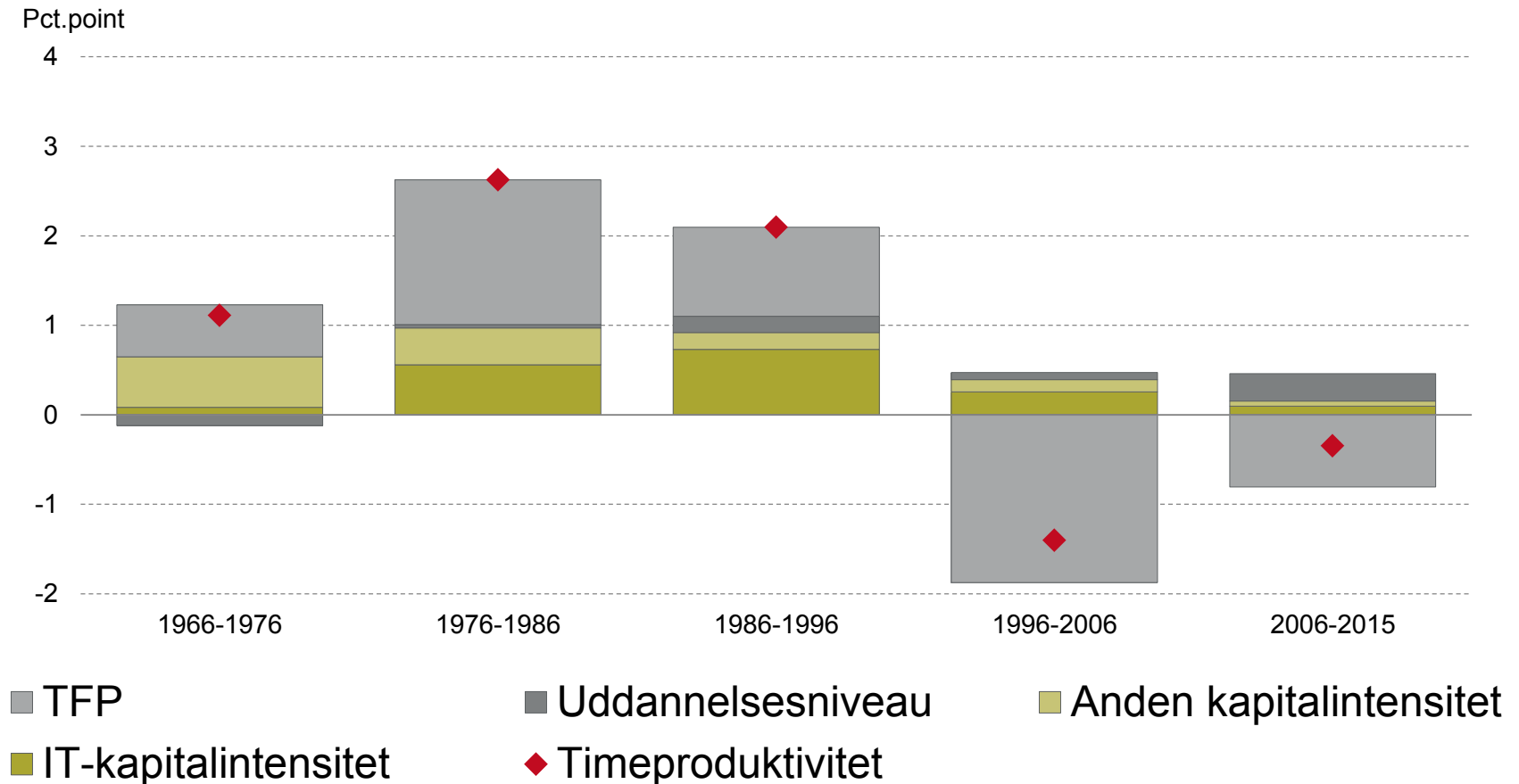
Produktivitetsvækst i de enkelte brancher

Vækstnedgang særlig markant i servicebrancher

Vækstregnskab for erhvervsservicebrancher

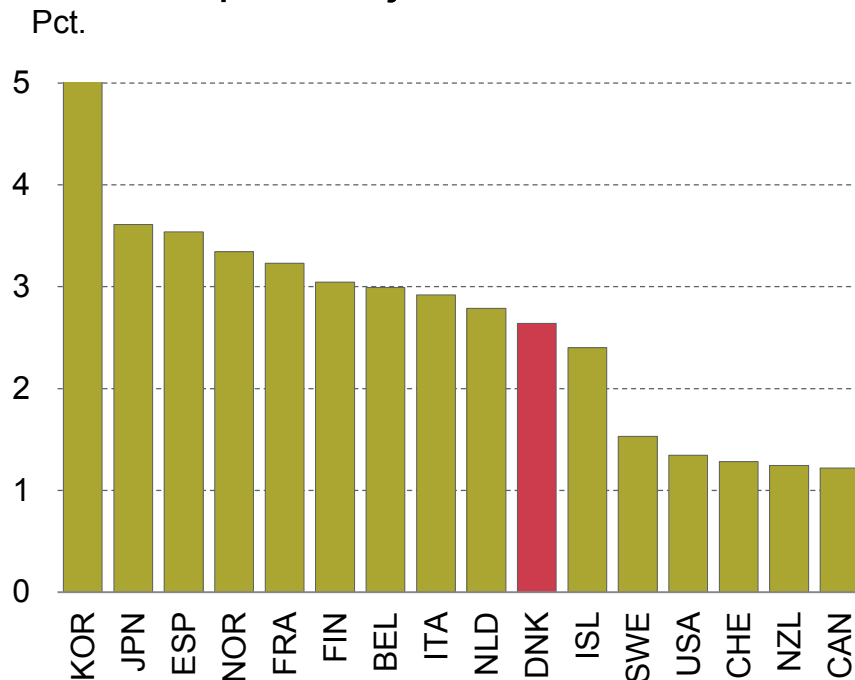
Negativ TFP-vækst i dele af servicesektoren

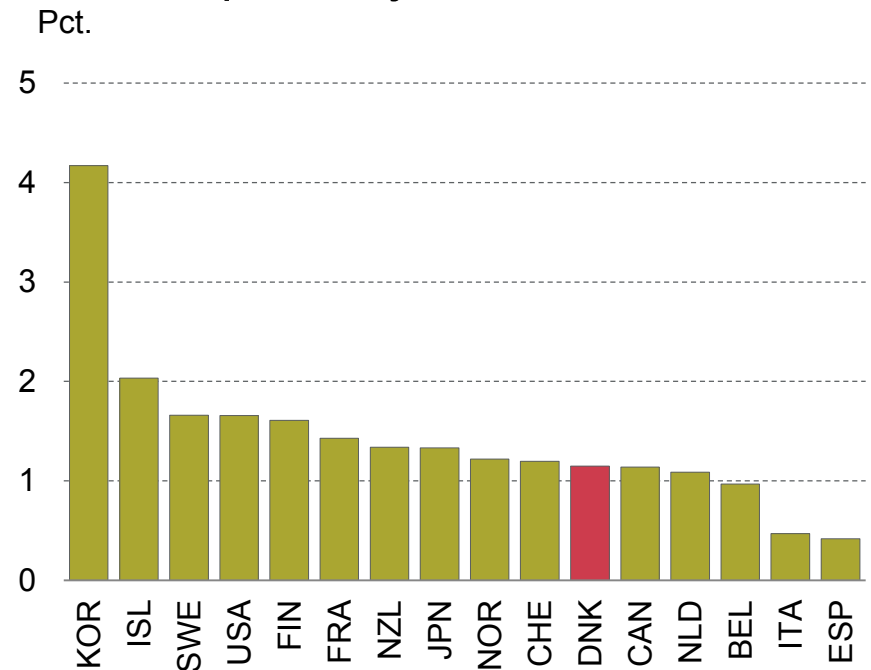
Produktivitetsvækst internationalt set

Lavere vækst er et internationalt fænomen

BNP pr. arbejdstime, 1970-1995

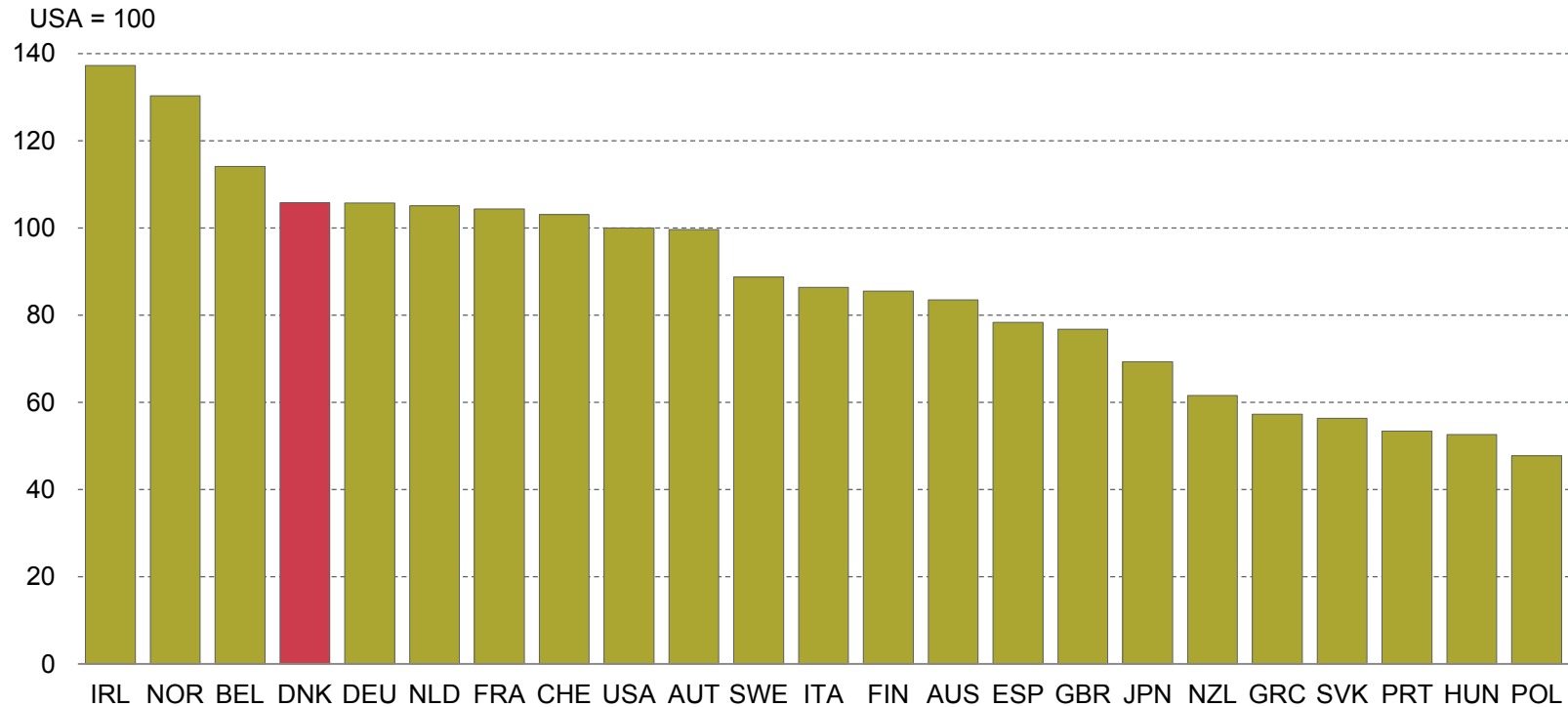

BNP pr. arbejdstime, 1995-2015

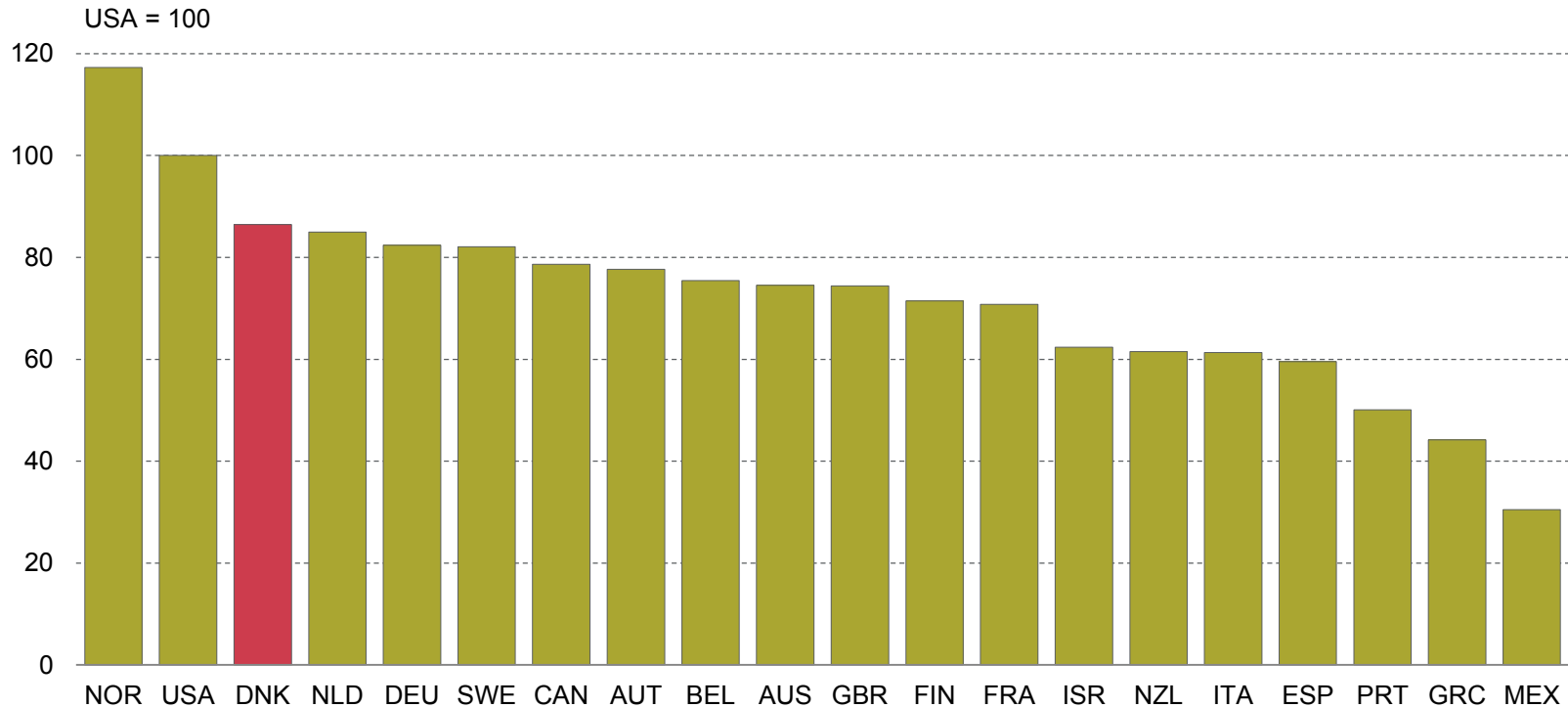
BNP pr. arbejdstime, 2015

Højt dansk produktivetsniveau

NNI pr. indbygger, 2015

Højt dansk velstandsniveau

Det makroøkonomiske billede. Konklusioner

Lavere vækst udspringer fra servicesektoren

- Dansk produktivitetsvækst er aftaget
- Faldet er en del af en international tendens
- Forventeligt at dansk produktivitetsvækst er *relativt* lav, da danske virksomheder allerede er højproduktive
- Vækstnedgangen udspringer fra servicesektoren
- Lad os kigge videre på et mere disaggregeret niveau...

Er toppen stukket af?

PRODUKTIVITETSFORSKELLE MELLEM VIRKSOMHEDER

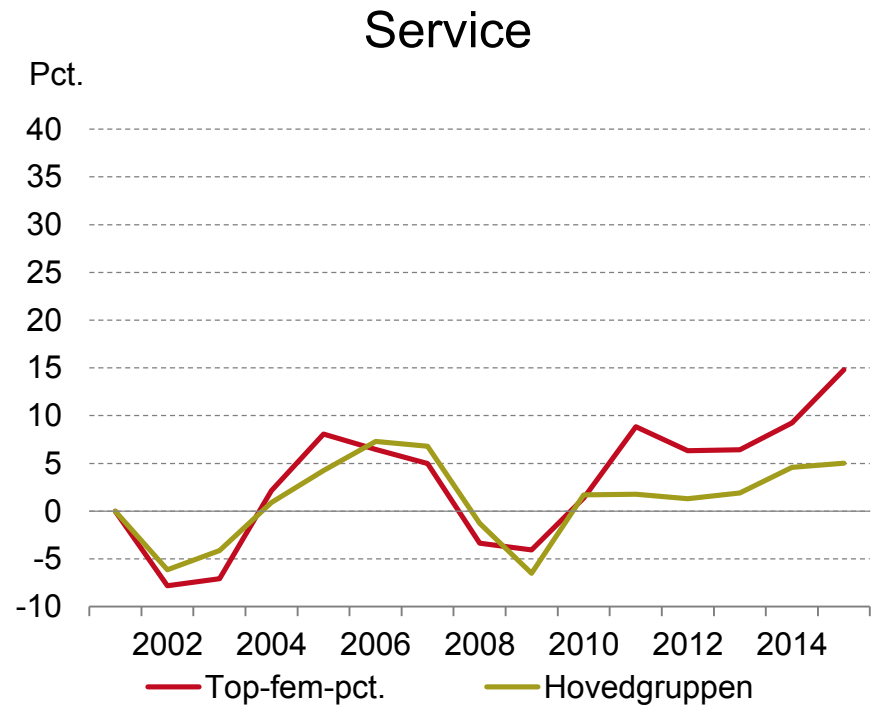
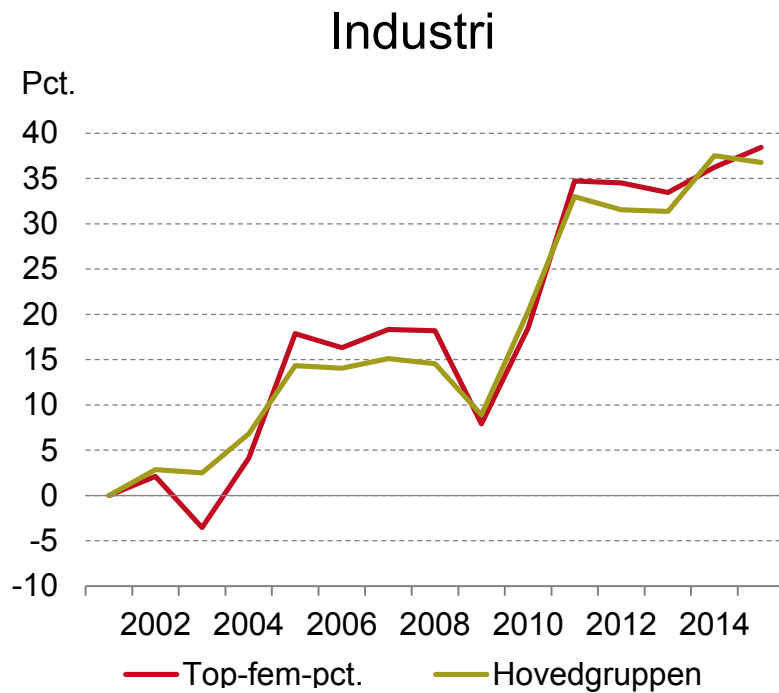
Hvorfor er væksten aftaget?

Færre nye teknologier eller langsommere spredning af viden?

- Gordon (2016): Det bliver stadig sværere at tænke nyt
- OECD: Teknologier udbreder sig langsommere
 - Ses ved at teknologiske forskelle mellem de mest produktive virksomheder og resten af virksomhederne bliver større (observeret under ét for 24 lande)
 - Analyse i rapporten: Er det samme sket i Danmark?
- Vores konklusioner
 - Forskellene lader ikke til at være blevet større indenfor industribrancherne
 - Visse tegn på større forskelle indenfor service, men udvidelsen er mindre end i OECD

TFP-vækst i toppen og i hovedgruppen

Større TFP-forskelle indenfor service, men ikke indenfor industri

TFP – de mest produktive virksomheder ift. resten

Større TFP-forskelle indenfor service, men ikke indenfor industri

Er toppen stukket af? Konklusioner

Hvad skyldes de stigende forskelle i service – og hvad skyldes de ikke?

- Ingen entydig forklaring, men nogle forklaringer står tilbage
 - Mulige efterdønninger fra finanskrisen på de teknologiske investeringer
 - Større betydning af stordriftsfordele i visse brancher pga. IT
 - Større betydning af immaterielle aktiver
 - Større betydning af organisation og ledelse
- Andre forklaringer virker mindre sandsynlige
 - Humankapital bliver vigtigere i produktionen (*skill bias*)
 - Øget konkurrence pga. globalisering og/eller deregulering
 - Særlig udtalt udvikling i IT-intensive brancher

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Konklusioner

Bekymrende produktivitsvækst, men ingen brændende platform

- Lav dansk produktivitsvækst del af en international tendens
 - Vækstnedgangen udspringer fra servicesektoren
- Danske virksomheder er højproduktive
 - Danmark må forventes at vokse langsommere end teknologisk mindre udviklede lande
- Tidligere analyser fra vismændene
 - Indtil nu er der ikke tegn på Baumol-effekter, men de må forventes at komme
 - Dansk vækst er "hæmmet" af befolkningens alderssammensætning – det kan også gælde for produktivitsvæksten – det kan ændre sig i fremtiden
 - Lav K-L-vækst – tegn på symptom på lav produktivitsvækst snarere end årsag
- Der bør kigges videre på betydningen af
 - Konkurrence
 - Betydning af stordriftsfordele i visse brancher pga. IT
 - Betydningen af immaterielle aktiver
 - Betydning af organisation og ledelse

Tak for jeres opmærksomhed

De Økonomiske Råds Sekretariat

Web: www.dors.dk

Mail: dors@dors.dk

Twitter: [@DORsSekretariat](https://twitter.com/DORsSekretariat)

LinkedIn: [dk.linkedin.com/company/
the-secretariat-of-the-danish-economic-councils](https://dk.linkedin.com/company/the-secretariat-of-the-danish-economic-councils)

Produktivitetsfremmende tiltag

Tre bud...

1. Sikr adgangen til kvalificeret udenlandsk arbejdskraft
2. Omlæg skat fra arbejde og produktiv kapital til bolig
3. Konkurrenceudsæt den offentlige sektor på relevante områder og skærp konkurrencen i de private serviceerhverv

Det jeg ikke når...

ANBEFALINGER OG VURDERINGER

Politiske tiltag

En række gennemført tiltag der påvirker produktiviteten de seneste år

- Vækstplan 2014
 - Begrænsning af ansættelsesklausuler mv.
- Liberalisering af planlov, taxilov mv.
- Styrkelse af konkurrencelovgivningen
- Tiltag på uddannelsesområdet
 - Dimensioneringsordning
 - Nyt bevillingssystem
- Omlægning af PSO-ordning
- Reduktion af arveafgift ved virksomhedsgenerationsskifter
- Erhvervs- og iværksætterpakke
- Nedsættelse af erhvervsbeskatningsudvalg, ledelseskommision mv.
- Der er *til dels* fulgt op på Produktivitetskommissionens anbefalinger

Vurderinger og anbefalinger

Konkurrence

- Positivt at konkurrencelovgivningen er styrket
- Begrænsning af ansættelsesklausuler kan øge mobilitet og videnspredning
- Deltagelse i bankunionen ville kunne styrke konkurrencen i banksektoren
- Der bør gennemføres tiltag, der øger konkurrence, gennemsigtighed og kundemobilitet i realkreditsektoren

Vurderinger og anbefalinger

Offentlig regulering

- Yderligere liberalisering af planloven kan styrke konkurrence og produktivitet i detailsektoren
- Positivt med lempelse af taxiloven ...
- ... men den kan fortsat skærme for gavnlig konkurrence
- Det bør overvejes at fjerne ejerskabsrestriktioner
- Tidsbegrænsede erhvervslejeaftaler kan øge konkurrence og produktivitet

Vurderinger og anbefalinger

Miljø- og skattepolitik

- Omlægning af PSO-ordning ventes at styrke produktiviteten
- Afgifter er at foretrække frem for regelregulering
- Elafgift bør nedsættes
- Reduktion af registreringsafgift er positivt ...
- ... men omlægning til direkte kørselsafgifter ville være bedre
- Produktiviteten kan styrkes ved at øge skatter på bolig og jord og reducere skatter på kapital og arbejdskraft
- ACE-fradrag kan fjerne favorisering af fremmedkapital frem for egenkapital
- Problematisk med nedsat arveafgift ved generationsskifte af familieejede virksomheder

Vurderinger og anbefalinger

Offentlig sektor

- Analyser peger på betydeligt potentiale for øget effektivitet i den offentlige sektor
 - Manglende konkurrenceudsættelse er en mulig forklaring
- Positivt med øget fokus på offentlig ledelse
- Mere fleksibel adgang til brug af opsparede midler kan forbedre planlægningen i den offentlige sektor og øge effektiviteten
- Bevillingssystem til videregående uddannelse bør tilskynde til produktion af kandidater med gode beskæftigelsesudsigter